

Respectprotocol (onderdeel van veiligheidsplan)

Het probleem dat pesten heet:

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij IKC Op d`n Esch. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus en preventief willen aanpakken. Voor een serieuze en preventieve aanpak is o.a. dit protocol opgesteld met het doel dat **alle kinderen in hun basisschoolperiode zich veilig behoren te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.**

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar in alle leeftijdscategorieën kan gepest worden. Pesten is systematisch geweld (psychisch of lichamelijk) van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van een of meer slachtoffers (klasgenoten), die zich gekwetst en buitengesloten voelen en niet (meer) in staat zijn om zich te verdedigen.

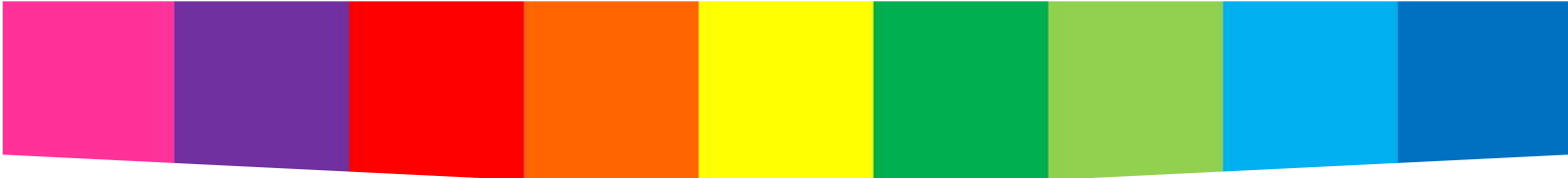
Pesten is bedreigend en gebeurt niet zo maar een keer, maar iedere dag weer, soms een jaar lang of langer achter elkaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een heel bedreigende manier. Naast openlijke vormen van pesten (uitschelden, vernederen, kleineren, slaan) komen ook vormen van pesten voor die niet zichtbaar zijn. Bijvoorbeeld als een kind altijd wordt buiten gesloten, nooit ergens aan mee mag doen, op geen enkel feestje wordt uitgenodigd.

Pesten en hoe gaan we ermee om:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak en een duidelijk pestprotocol. Bij IKC Op d'n Esch staat deze aanpak beschreven in dit respectprotocol.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon en/of zorgcoördinator nodig. De vertrouwenspersoon en/of zorgcoördinator kunnen het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. In de schoolgids en op de website is terug te vinden wie de vertrouwenspersoon en zorgcoördinator zijn bij IKC Op d`n Esch. De vertrouwenspersoon is een hiervoor opgeleide leerkracht bij wie leerlingen, medewerkers en ouders eventueel aan kunnen kloppen wanneer ze er samen met de leerkracht niet meer uit komen.

Signaleren van pesterijen:

Pesten zal in veel gevallen buiten het zicht van leerkrachten en ouders plaats vinden. Als leerkracht en ouder is het daarom van belang alert te zijn op signalen die kunnen duiden op pestgedrag. Deze signalen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigen;
- opmerkingen maken over kleding;
- isoleren;
- buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- op weg naar huis achterna rijden;
- naar het huis van het slachtoffer gaan;
- bezittingen afpakken;
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer;
- cyberpesten.

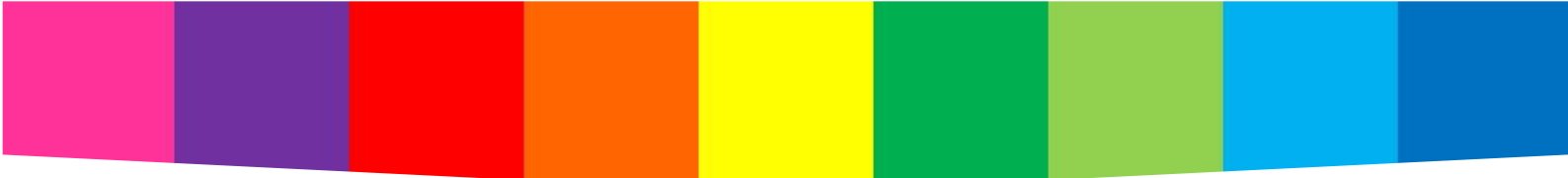
Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoe gaat IKC Op d'n Esch hiermee om:

Op school stellen we regelmatig specifieke onderwerpen in de kring/klassengesprek aan de orde. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen. Dit gebeurt schoolbreed met behulp van de methode 'kinderen en hun sociale talenten'. Ook is hierbij onze missie en visie met onze normen en waarden leidend.

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Het goede voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is hierbij van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het maken van duidelijke afspraken met leerlingen, leerkrachten en ouders over hoe er met elkaar wordt omgegaan. Het afspreken van regels gebeurt voor, door en met de leerlingen. Het respectprotocol kan hierbij een belangrijke rol spelen. Dit wordt vooral gedaan door een aantal belangrijke stelregels.

Stelregels:

Bij het maken van regels en afspraken op school en in de klas wordt gebruik gemaakt van een aantal stelregels. Deze regels kunnen gezien worden als overkoepelend en zijn belangrijk voor een veilig leer/leefomgeving.

REGEL 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: 'Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen'. Dit wordt niet gezien als klikken.

REGEL 2:

De tweede stelregel is dat de leerlingen het verschil kennen tussen pesten en plagen. Samen praten over pesten en plagen geeft helderheid en duidelijkheid over de betekenis van deze twee begrippen. Wat voor de een plagen is kan voor de ander voelen als pesten. Praten over pesten en plagen en de emotie die daarbij hoort is belangrijk.

REGEL 3:

Een derde stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep (samen sterk).

REGEL 4:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

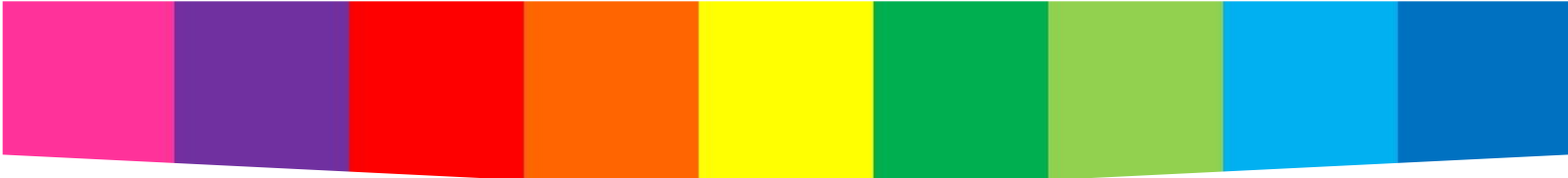
School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de locatiecoördinator en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Regels die gelden in alle groepen op school en daarbuiten

Naast deze stelregels zijn er binnen de school en groepen ook specifieke gedragsregels. Deze regels scheppen duidelijkheid en spreken verwachtingen uit. Bij IKC Op d'n Esch maken we gebruik van positieve regels, regels die laten zien wat wij verwachten. De algemene schoolregels zijn:

1. Samen spelen, is samen delen.
2. Je bent een geweldig kind, als je zelf of samen de oplossing vindt.
3. Vind ik iets niet leuk, dan zeg ik stop hou op!
4. We zullen goed voor alle spullen zorgen, zodat ze weer te gebruiken zijn voor morgen.
5. Pesten is nooit goed, dus zorg dat je aardig doet!
6. Rennen doe je op het plein, binnen moet je rustig zijn.

Naast deze schoolregels hanteren wij ook specifieke groepsregels. Leerlingen geven hiervoor in hun eigen groep een aanvulling op de vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels. Zowel schoolregels als groepsregels zijn zichtbaar in de klas

opgehangen. Ook worden de groepsregels op 'creatieve' wijze door alle leerlingen ondertekend.

Doel van het respectprotocol:

Dit protocol is opgesteld met het doel dat **alle kinderen in hun basisschoolperiode zich veilig behoren te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.**

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit respectprotocol. Het respectprotocol is beschikbaar gesteld voor ouders op de website.

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in vier stappen:

Wanneer leerlingen toch ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten hanteren wij een 4 stappenplan. Dit stappenplan begint bij het signaleren en ziet er als volgt uit:

Signalering:

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest of heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten, of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem of haar melden.

En dan?

In zo'n geval kan de leerkracht een algemeen probleem aan de orde stellen om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) kan deze het probleem aan de leerkracht voorleggen.

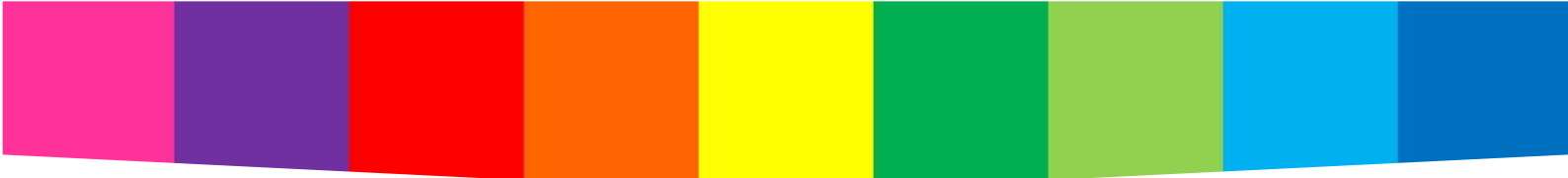
STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er consequenties op dergelijk gedrag.

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een kindgesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De stappen van handelen treedt nu in werking. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, dit in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Als vervolgens de stappen 1 t/m 4 geen positief resultaat opleveren voor de gepeste, kunnen er consequenties genomen worden. Welke consequentie is afhankelijk hoelang de

pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en of de pester verbetering vertoont in zijn/haar gedrag.

Consequenties:

Pesten en pestgedrag laten zien heeft consequenties. Deze consequenties zijn in 5 stappen uitgezet.

Stap 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven;
- Nablijven tot alle leerlingen naar huis vertrokken zijn;
- Het beschrijven van het pestgedrag door de dader, wat betreft de toedracht en zijn/haar rol in het pestprobleem (Oeps-blad);
- Door een gesprek: bewustwording van wat hij bij het gepeste kind aanricht;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde (individueel gedragsplan);
- Ouders telefonisch informeren over genomen maatregelen.

Stap 2:

- Een gesprek met de ouders, als de maatregelen uit stap 1 op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het pestprobleem te maken.

Stap 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld

Stap 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Stap 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie bijlage "schorsing en verwijdering"). De school zal alles in het werk stellen om schorsingen te voorkomen.

Begeleiding van betrokkenen

Naast het signaleren en uitvoeren van het stappenplan is het begeleiden van de betrokken leerlingen door de leerkracht ook van belang. De leerkracht begeleidt hierin de gepeste leerling maar zeker ook de leerling die pest.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;

- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s);
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen);
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste;
- Excuses aan laten bieden;
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft;
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; consequenties uitvoeren als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt;
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren;
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?; *
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn; » Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

(*) Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie;
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen);
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt;
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan;
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Adviezen aan de ouders:

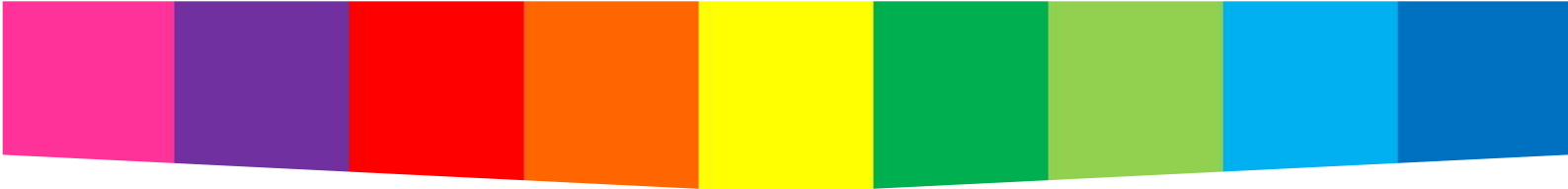
Naast de rol van school en leerkracht hebben ouders ook een belangrijke rol in dit protocol. Openheid in communicatie en verwachtingen over en weer zijn van groot belang. Ouders kunnen van de leerkracht ook de volgende adviezen krijgen:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en zogenaamd schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Geef zelf het goede voorbeeld;

-
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
 - Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
 - Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Met dit Respectprotocollen en de genoemde stappen en adviezen kunnen wij allen een positieve bijdrage leveren aan een veilig schoolklimaat waarbinnen iedereen zich optimaal kan ontwikkelen.